

Førebuing / Forberedelse

Fredag 03.05.2024

ELE1008

**Tverrfagleg eksamen elektro og datateknologi /
Tverrfaglig eksamen elektro og datateknologi /**

Programområde: VG1 Elektro og datateknologi

Eksamensdato: 07.05.2023

Eksamenslokale/Skule: Årstad vgs

Privatist

Nynorsk

Informasjon til førebuingdelen	
Førebuingstid	2 dagar førebuing.
Hjelpemiddel og utstyr du kan bruke på eksamen	Alle hjelpemiddel unntatt kommunikasjon med andre enn sensorane er tillate på eksamen. Notat frå førebuingdelen, montørhandbok, produsenthandbøker og aktuelle normer og forskrifter.
Viktige opplysningar	Ta med PC og personleg verktøy, og førebuingdelen på eksamen.
Aktuelle kompetansemål	<ul style="list-style-type: none"> - Planleggje, gjennomføre, vurdere og dokumentera arbeidsoppgaver knytta til energi – og styresystemer. - Programmere og sette i drift systemer for dreieretning og motorturtall, forklare den prinsipielle virkemåten til ein motor. - Montere, programmere og sette i drift behovsstyrte anlegg for lys, varme og effektuttak. - Montere eit mindre fordelingssystem med tilhørende jordingssystem og beskrive den prinsipielle oppbyggingen av TN og IT nett. - Velje egnet kabel og vern og dokumentere beskyttelse mot overbelastning. - Risikovurdere og utføre arbeidet i overensstemmelser med rutiner for elsikkerhet, maskinsikkerhet og HMS - Utføre arbeidet fagmessig i energi -og styresystemer i henhold til forskrifter, montasje -og installasjonsanvisninger og bruke egnede håndverktøy og maskiner. - Montere og konfigurere eit mindre datanettverk med internettilkobling, utføre relevante målingar og gjøre rede for enkle tiltak for å sikre nettverket - Bygge og programmere produkt som består av mikrokontroller, analoge kretser, relevante sensorer og aktuatorer for å oppnå ønsket virkemåte. <p>Merk! På eksamen er alle kompetansemål aktuelle.</p>
Informasjon om vurderinga	Når du svarar på denne eksamensoppgåva, må du ta omsyn til at sensorane kjem til å leggje vekt på at du: <ul style="list-style-type: none"> - Kan beskrive sentrale deler av arbeidsoppgåva - Kan begrunne løysingane ved å bruke aktuell teori - Kan bruke dokumentasjon og hjelpemidler - Kan vurdere kvaliteten på av dei løysingane du har valt - Tar hensyn til HMS og Fse - Anleggets virkemåte (funksjonsbeskrivelse) - Evt. Feilsøking - Gjennomføring av sluttkontroll og idriftsettelse

Følgjande oppgaver kan vere aktuelle på eksamensdagen:

Arbeidsordre med følgende scenario:

Montere, programmere og sette i drift installasjon for lys og effektuttak i

- a. Trappeoppgang
- b. Vindfang
- c. Stue

Montere, sette i drift installasjon for lys, varme og effektuttak

- a. Bad

Montere et mindre fordelingsystem (IT/TN) med riktig arrangement for vern, målersløyfe, inntakskabel og fordeling.

- a. TKS skap

Aktuell programmering er Elko Smart hus komponenter.

For alle oppgaver er det aktuelt å velje riktig størrelse på vern og kabel og kontrollere krav om beskyttelse mot overbelastning
Utføre forenklet sluttkontroll med måling av kontinuitet og isolasjonsresistans.

Programmere og settje i drift systemer for motodrift med varierende start metoder som:

- a. Enkel start og stopp
- b. Start og stopp frå 2 steder
- c. Dreiretningsvender
- d. Tidsrelé On - delay (automatisk start)
- e. Tidsrelé On – delay (automatisk stopp)

Relé styring / PLS programmering kan velges.

Aktuell PLS er EasySoft 512 AC-RC

Aktuell dokumentasjon: Hovedstrøm, Styrestrøm, Ladder diagram, Tilkobling til PLS

Montere og konfigurere eit mindre datanettverk med internettilkobling,
Utføre relevante målinger og gjøre rede for enkle tiltak for å sikre nettverket

Byggje og eller programmere enkle kretser på Arduino Uno og m.h.a
simuleringsprogrammet Tinkercad.

Bokmål

Informasjon til forberedelsesdelen	
Forberedelsesstid	2 dager forberedelse.
Hjelpemidler og utstyr du kan bruke på eksamen	Alle hjelpemiddel unntatt kommunikasjon med andre en sensorene er tillate på eksamen. Notater fra forberedelsen, montørhandbok, produsenthandbøker og aktuelle normer og forskrifter.
Viktige opplysninger	Ta med PC og personleg verktøy, og førebuingdelen på eksamen.
Aktuelle kompetansemål	<ul style="list-style-type: none"> - Planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere arbeidsoppgaver knyttet til energi – og styresystemer. - Programmere og sette i drift systemer for dreieretning og motorturtall, forklare den prinsipielle virkemåten til en motor. - Montere, programmere og sette i drift behovsstyrte anlegg for lys, varme og effektuttak. - Montere et mindre fordelingssystem med tilhørende jordingsystem og beskrive den prinsipielle oppbyggingen av TN og IT nett. - Velje egnet kabel og vern og dokumentere beskyttelse mot overbelastning. - Risikovurdere og utføre arbeidet i overensstemmelser med rutiner for elsikkerhet, maskinsikkerhet og HMS - Utføre arbeidet fagmessig i energi -og styresystemer i henhold til forskrifter, montasje -og installasjonsanvisninger og bruke egnede håndverktøy og maskiner. - Montere og konfigurere et mindre datanettverk med internettilkobling, utføre relevante målinger og gjøre rede for enkle tiltak for å sikre nettverket - Bygge og programmere produkt som består av mikrokontroller, analoge kretser, relevante sensorer og aktuatorer for å oppnå ønsket virkemåte. <p>Merk! På eksamen er alle kompetansemål aktuelle.</p>
Informasjon om vurderingen	Når du besvarer denne eksamensoppgaven, må du ta hensyn til at sensorene kommer til å legge vekt på at du: <ul style="list-style-type: none"> - Kan beskrive sentrale deler av arbeidsoppgaven - Kan begrunne løsninger ved å bruke aktuell teori - Kan bruke dokumentasjon og hjelpemidler - Kan vurdere kvaliteten på de løsningene du har valgt - Tar hensyn til HMS og Fse - Anleggets virkemåte (funksjonsbeskrivelse) - Evt. Feilsøking - Gjennomføring av sluttkontroll og idriftsettelse

Følgende oppgaver kan være aktuelle på eksamensdagen:

Arbeidsordre med følgende scenario:

Montere, programmere og sette i drift installasjon for lys og effektuttak i

- a. Trappeoppgang
- b. Vindfang
- c. Stue

Montere, sette i drift installasjon for lys, varme og effektuttak

- a. Bad

Montere et mindre fordelingsystem (IT/TN) med riktig arrangement for vern, målersløyfe, inntakskabel og fordeling.

- a. TKS skap

Aktuell programmering er Elko Smart hus komponenter.

For alle oppgaver er det aktuelt å velge riktig størrelse på vern og kabel og kontrollere krav om beskyttelse mot overbelastning

Utføre forenklet sluttkontroll med måling av kontinuitet og isolasjonsresistans.

Programmere og sette i drift systemer for motordrift med varierende start metoder som:

- a. Enkel start og stopp
- b. Start og stopp frå 2 steder
- c. Dreiretningsvender
- d. Tidsrelé On - delay (automatisk start)
- e. Tidsrelé On – delay (automatisk stopp)

Relé styring / PLS programmering kan velges.

Aktuell PLS er EasySoft 512 AC-RC

Aktuell dokumentasjon: Hovedstrøm, Styrestrøm, Ladder diagram, Tilkobling til PLS

Montere og konfigurere et mindre datanettverk med internettilkobling, Utføre relevante målinger og gjøre rede for enkle tiltak for å sikre nettverket

Bygge og eller programmere enkle kretser på Arduino Uno og m.h.a simuleringsprogrammet Tinkercad.

